

UNTROS DE CONVERSA AMB

ADA CASTELLS

Jordi Ferré, editor

J.F. Mai s'havia llegit tant com ara, perquè mai no hi havia hagut tanta població alfabetitzada al planeta. De tota manera, el llibre en català té problemes. Si estiguéssim en un partit de futbol, diríem que perdem per cinc a un i encara ens diuen que fem trampes, imagina't com estem. És un mercat molt reduït, però diuen els veterans que, amb les crisis econòmiques, el llibre se salva, perquè en les campanyes de Nadal acaba convertint-se en un regal barat. No ho sé, al gener ho sabrem.

A.C. I més enllà d'aquesta crisi econòmica, ¿no creus que hi ha també una crisi en els hàbits culturals?

J.F. El paradigma del llibre està canviant, perquè puja una gent, el que se'n diu *nadius digitals*, que han après a llegir i a escriure amb paper i ordinador alhora. Tenen uns hàbits de consum cultural molt diferents dels nostres, amb un tipus de lectura fragmentada, i això farà canviar tot el que és el sector del llibre, començant pels escriptors. S'haurà d'escriure i editar d'una manera diferent. Els editors hauran de fer més de pont entre els escriptors i els lectors, que seran els qui també intervindran en unes obres que l'autor no acabarà mai, perquè serà el lector qui les continuarà. L'aparició del llibre electrònic fins i tot afectarà en l'aspecte formal. Tots sabem que tot això canvia, però ningú no sap cap a on.

A.C. I com ho portes?

B.J. A mi això dels ordinadors m'ha agradat sempre. Tinc el meu

primer Apple, del 1987, desat al despatx com si fos una peça de museu. Tot plegat intento mirar-m'ho, no com una amenaça, sinó com una oportunitat. El problema és que perdem els lectors a l'adolescència i en acabat només en recuperem uns quants. Si som capaços de fer llibres que interessin els adolescents connectats a les noves tecnologies, podrem recuperar nous lectors.

A.C. Com a lector, ¿ets capaç de llegir un hipertext d'aquests que et con-

viden a seguir una línia de lectura o una altra i que, a més a més, t'agradi?

J.F. La veritat és que jo sóc un lector lineal. No sóc un lector fragmentat. Per exemple, si llegeixo un blog, el llegeixo de dalt a baix. Sóc un immigrant digital amb els costums de la meua generació.

A.C. I quan no ets un immigrant de la blogosfera, què llegeixes?

J.F. El que m'empipa de la feina que faig és que tinc poc temps per llegir el que vull. A la tauleta de nit hi tinc originals. M'he fet un fart de llegir literatura catalana i sóc un fan de Jesús Moncada. Dels autors contemporanis catalans, ell crec que és el millor. La meua feina em limita als catalans i, a més, estic llegint *Les benignes*, del Littell, però no hi ha manera d'acabar-lo.

A.C. Sí, és una novel·la. ¿Ja has sortit del setge de Stalingrad?

J.F. Ara torno a ser a Berlín i està mirant d'anar a França... És això el que m'agrada de la literatura. Aquest exercici que fa l'autor de buscar la part humana, fins i tot d'un criminal, només ho permet la ficció literària. Ara nosaltres acabem de publicar un llibre en aquesta línia, sobre Heidrich, de Miquel Esteve, que també li busca la part humana a aquest monstre, i això és difícil de fer.

A.C. I si tot plegat és tan apassionant, com és que no llegeix tothom?

J.F. Mira, aquí passa una cosa: als països anglosaxons l'alfabetització va arribar amb la Revolució Industrial i els llibres van ser durant molt de temps l'únic entreteniment de totes les capes socials. Aquí l'alfabetització real va arribar als anys seixanta, just amb la televisió, i això va fer que les classes populars no s'iniciessin ni en la lectura de diaris ni de llibres. Sempre és més fàcil que un lector del *Sun* es passi al *Times* que no pas algú que no ha llegit mai cap diari. També hem d'intentar que hi hagi llibres amb temes que atreguin aquests no lectors i aquí el català té dificultats. Hi ha un munt de sectors, com l'assaig esportiu, les mascotes... en què no hi ha res.

A.C. Això rai, s'encarrega. El problema és que es vegi en el marasme de la llibreria.

J.F. Sí, això cada vegada és més complicat. La tendència és que cada cop, arreu del món, més persones llegiran el mateix. Hi haurà nínxols temàtics i geogràfics. El posicionament als grans magatzems és molt complicat per al llibre en català, perquè ells mesuren l'espai en funció dels llibres que venen. Això només té una solució: la discriminació positiva i sense complexos dels llibres en català en tots els seus aspectes. I si això no s'aplica, no ens en sortirem pas.

Va néixer a Valls el 1964 i encara hi viu, tot i que ha de pujar a Barcelona ben sovint. L'avantatge és que té els ametllers a no més de cent metres i cull olives un cop l'any. La seva collita diària, però, va per un altre cantó. Ell cull lectors per a la seva editorial, Cossetània, i des de la plataforma digital que acaba de fundar amb Angle i Bromera: Edi.cat.

FOTOS: CRISTINA CALDERER

TEXTURES

IGNASI ARAGAY

Ironia elefantíaca

Som en un llibre de Saramago. L'últim. La textura està feta d'un irònic diàleg amb el lector, al qual va informant dels girs del relat o li demana disculpes per certes llacunes sobre l'Europa

del segle XVI, que és on i quan transcorre la història. El protagonista és un elefant de quatre tones i tres metres d'alçada, dit Salomó o Solimà.

Tot i el notable volum del paquiderm vingut de

l'Índia, ell solet no omple totes les pàgines. També hi ha el seu cuidador, Subhro Fritz, a més del rei Joan III de Portugal i l'arxiduc Maximilià d'Àustria. El primer regala l'elefant al segon.

Si ja costa entendre les persones, perquè l'ànima humana és un autèntic laberint, imagineu què deu ser amb els elefants, per molt que siguin de bona pasta com aquest Salomó. Saramago no

ho deu haver tingut fàcil. El que passa és que hi té la mà trencada, no amb les bèsties, sinó amb les textures. Per això, a *El viatge de l'elefant* (Edicions 62), tot i les bones idees, i a vegades amb les

dolentes, passa el mateix que passava amb els àtoms de Demòcrit o amb les cireres al cistell, que s'enganxen les unes amb les altres.

A ell ja fa anys que se li va enganxar la bona escriptura.